

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه هفتم اسفند ماه ۱۳۲۰

هیئت مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تصویب لایحه الغاء فرماندهی عالیه کل قوا

- ۳ - بقیه شور اول لایحه جاو گیری از احتکار
- ۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس نیم ساعت قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه پنجم اسفند ماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (گفته شد - خیر)

صورت مجلس تصویب شد .

۳ - تصویب لایحه الغاء فرماندهی عالیه کل قوا

رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون قوانین داد کستری راجع به الغاء فرماندهی عالیه کل قوا مطرح است . آقای روحی روحی - عرض کنم قانون احتکار در درجه اول اهمیت است و الآن چندین جلسه است که وقت مجلس صرف این قانون شده است و این لایحه فعلی یکی از کارهای عادی است و بمبتلا به امروز نیست ممکن است تا دو ماه دیگر هم به اند این

است که بنده میخواستم عرض کنم که امروز از دستور خارج شده و مشغول لایحه احتکار شویم .

رئیس - آقای سزاوار

سزاوار - این لایحه يك ماده بیشتر نیست و زود تمام میشود آقای روحی هم انشاء الله موافقت میکنند که مطرح شود و زود میگذرد بعد لایحه احتکار مطرح میشود روحی - بسیار خوب

(گزارش کمیسیون قوانین داد کستری قرائت شد)

کمیسیون قوانین داد کستری لایحه شماره ۴۴۲۰ دوات راجع به الغاء قانون مصوب بیست و پنجم دلو ۱۳۰۳ که در اواخر

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح بیست و نهمین جلسه از دوره سیزدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین بی اجازه - آقایان : توابت - ذوالقدر - صدوری - صدر - خواجه نوری - جلائلی - اسفندیاری - دکتر ادهم - آصف صادق وزیري - کرگانی - معدل .
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : اکبر - خسرو شاهی - اردبیلی - نصر تیان .

دوره دوازدهم بمجلس تقدیم کرده و شور اول آن هم خاتمه یافته بود بر حسب تقاضای کمیسیون قوانین دادگستری از مجلس شورای ملی باین کمیسیون ارجاع شد با حضور آقای وزیر دادگستری معارض شده و با ماده واحده پیشنهادی دولت موافقت حاصل شده اینک گزارش آن برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم میشود

رئیس - ماده واحده خوانده میشود :

ماده یکم - ماده واحده مصوب ۲۵ دلو ۱۳۰۳ راجع بر ریاست عالی کس قوای دفاعیه و تأمینیه مملکتی نسخ و الغاء میشود
رئیس - مخالفی نیست؟ (خیر) رأی گرفته میشود بماده واحده آقایان موافقین قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند) تصویب شد.

[۳ - بقیه شور اول لایحه جلوگیری از احتکار]

رئیس - ماده چهارم قانون احتکار قرائت میشود

ماده ۴ - دولت هر وقت مقتضی بداند میتواند قیمت هر کالائی را معین و اعلان نماید و در اینصورت کلیه بازرگانان و بنسکداران و خورده فروشها مکلف هستند مطابق قیمتی که دولت معین نموده آن کالا را بفروشند

متخلف برای دفعه اول بکیفر نقدی معادل دو برابر کالائی که گران فروخته محکوم میشود و در صورت تکرار مرتکب بحبس تأدیبی از یکماه تا سه ماه و بکیفر نقدی معادل سه برابر کالائی که گران فروخته است محکوم میشود و بعلاوه دادگاه میتواند مرتکب را به محرومیت از شغل خود از یکماه تا شش ماه محکوم نماید .

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم که وقت زیادی برای صحبت باقی نمانده است این است که بنده هم در غالب مواد نظری که دارم بطور اختصار عرض میکنم یک تذکر و خواهشیکه دارم مربوط به این قیمت کالا است که در جلسه پیش هم عرض کردم چون موضوع بتجربه پیوست که اداراتی که موظف به انجام این تکلیف هستند زاه کار را بلد نیستند عرض کردم در جلسه قبل که بلدیته تهران شهرداری این جا در همین تابستان امسال یک همچو کاری کرد که جز زحمت و خسارت و اتلاف وقت برای خودش و برای مردم نتیجه ای

نبخشید این است که هر جا این قسمت در مواد هست بنده لازم میدانم که باید بدولت تذکر داد و یادآوری کرد که در این باب نهایت دقت را بعمل بیاورد و دیگر اینکه اگر موافقت فرمایند بنده پیشنهاد میکنم سطر آخر این ماد را حذف کنند برای اینکه آقا مجازات با جرم باید متناسب باشد یک خطا کاری که جرم او بعدی است که باید فرضاً یک توقیفی بشود جریمه بشود دیگر سزاوار است که سقف را سر او فرود بیاوریم و فکر این را نکنیم که عاقبتش بکجا خواهد رسید این خطا کار هم از همین مردم است اگر یک مرتبه احتکار کرد مجازاتش معین است اگر تکرار کرد کیفر او بیشتر است هم حبس میشود هم جریمه نقدی باید بدهد و نوشته شده است معادل سه برابر کالائی که گران فروخته است محکوم به پرداخت است این طرز تنظیم مواد و لایحه بنظر من یک چیز صحیحی نیست برای اینکه موضوعات مخلوط شده یک جا احتکار است یک جا تعدیل قیمت در صورتیکه هر دو موضوع مهم است و لازم بود برای هر کدام اقدام بقانون علیحده بکنند حالا اگر کسی آمد و تکرار کرد بحبس تأدیبی از یکماه تا سه ماه و بکیفر نقدی معادل سه برابر محکوم خواهد شد این کافی است و لازم نیست که دادگاه مرتکب را از یکماه تا شش ماه از شغل خود محروم کند فکر نمیکنید آخرش ماه آهم با این عسرت عمومی این عمل افزودن به عده گداهان و بدبختها است پس دیگر چرا از شغلش محروم میکنند حبس شده سه برابر قیمتش هم جریمه شده است دیگر بسش است آقا .

مخبر کمیسیون (سزاوار) - آنچه را که بنده استنباط کردم گویا نظرشان این است که در موارد تکرار آن قسمت انفصال حذف شود البته تصدیق میفرمایید که موضوع احتکار است و فوق العاده اهمیت دارد و این قانون هم برای یک مدتی محدودی است و ما هر چه قدر برای این قسمت کیفر پیش بینی کنیم بهتر نتیجه میگیریم و در قسمت شغل که فرمودید اگر چنانچه بنا شد که از شغلش محروم نشود این عمل را تعقیب میکنند و در نتیجه بهمین احتکارش ادامه میدهد بنا بر این بنظر بنده این قسمت لازم است و حذف

آن بیمورد است بلکه باید دنباله ماده باشد که بهتر بتوانیم این قانون را عملی کنیم .

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده خیلی میل داشتم صبح هم قبل از جلسه خدمت آقای وزیر عرض کردم که یک سوء تفاهمی شده است بین جامعه مخصوصاً بین دارو فروشان که هر کس که جنس کلی دارد دولت میگوید این احتکار است در صورتی که اجناسی را که در مرئی و منظر مردم باشد بگذارند چه در انبار داروخانه باشد و چه در انبار دکان برزازی باشد اینها را احتکار حساب نمیکنند و من میل داشتم برای اینکه رفع سوء تفاهم بشود آقای مخبر و آقای وزیر رفع این سوء تفاهم را بکنند که بین یک دسته ای سوء تفاهم نباشد .

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - بنظر بنده این موضوعی را که آقای روحی توضیح خواستند در همان ماده اول جوابش هست برای اینکه آنجا نوشته است هر کس کالاهای مورد احتیاج ضروری عامه را پنهان کند اگر گذاشت در دکانی که در معرض فروش هست دیگر چه از این بهتر و مقصود از این لایحه این است که اجناسی که هست در معرض فروش باشد که هر کس احتیاج دارد به بپند و بخرد این توضیح در ضمن ماده اول داده شده و در تعریفی که شده است رفع این سوء تفاهم میشود عرضی که بنده داشتم راجع بتعیین قیمت کالا است البته این قانون که در موقع ضرورت و بحران لازم است تصویب و اجرا شود بایستی از مضار هم جاو گیری شود و الا نقض غرض میشود چون یکی از کارهایی که دولت باید بکند این است که باید سعی کند هر طور که ممکن است اجناس مورد احتیاج را از خارج وارد کند و از این جهت نباید قانون طوری باشد که موهم این باشد که اگر کسی موفق شد با زحمتی جنسی را از خارج وارد کرد این کالا مورد تنصیق دولت واقع میشود و دولت نباید بگوید این جنسی را که تو وارد کردی قیمتش این است و باین ترتیب باید بفروشی . این اسباب مضیقه و تنگی میشود و کسی هم بعداً خود ترا

باین زحمت و خطر نمی اندازد از این جهت بنده معتقدم که یک تبصره اضافه شود باین ماده که تعیین قیمت ملاکش چیست و چطور تعیین قیمت می کنیم . و الا هر چه خیال کردند که نمیشود و این مضار است و کسی هم که دیگر این کار را نمیکند او چرا مرود جنس وارد میکنند؟ او این کار را میکند که بداند روی چه مأخذی قیمتش را معین میکنند یعنی میگویند شما که این جنس را آورده اید بازحمت هم آورده اید نقد و شکر وارد کرده اید جنس آورده اید و این شکر مثلاً یک کیلو بنجر نال وارد شده است یک منفعت عادلانه هم بکش رویش این هم قیمتش حالا برو بفروش . بنا بر این بنده معتقدم توضیحی در این ماده باید داده شود و تبصره برای این منظور پیشنهاد کردم . موضوع دیگر هم این است که سهوی در تنظیم این ماده شده است که در دو محل کلمه (قیمت) افتاده است من جمله در سطر چهارم که میگوید : متخلف برای دفعه اول بکیفر نقدی معادل دو برابر کالا اینچا باید نوشته شود معادل دو برابر قیمت کالا والا کالا که موضوع ندارد و جریمه نیست و کالا را که شما میگیرید از شما هم بطور در قسمت بعدی که نوشته است در صورت تکرار آن هم بکیفر نقدی معادل سه برابر کالائی که اینچاهم بایستی نوشته شود معادل سه برابر قیمت کالائی که (صحیح است) بنا بر این بنده معتقد هستم اگر این اصلاحات در این ماده بشود آن ضرری که ممکن است متصور شود پیش نیاید و با اضافه این تبصره که پیشنهاد کردم آن ضرر از بین میرود و تبصره که پیشنهاد کردم جز پیشنهادات باید خوانده شود بعد از ختم مذاکره در ماده و تبصره هم این است : ملاک تعیین قیمت مبلغی است که جنس برای صاحب آن تمام شده با سود عادلانه .

وزیر دادگستری - بیانات آقای دکتر طاهری نماینده محترم کاملاً صحیح بود اولاً در قسمت اصلاحی که فرمودند راجع بقیمت کالا این صحیح است و کلمه قیمت افتاده است و در هر دو قسمت باید اضافه و تصحیح شود تا باین در قسمت تعیین قیمت کالا بطوریکه فرمودید باید ملاکی داشته باشد دولت هم همین منظور را دارد و این منظور هم در این قانون

علاوه بکنم بر آنچه که ایشان فرمودند و آن این است که صرف نظر از اینکه این مجازات تدریجی است و به اختیار دادگاه گذاشته شده است اصولاً هم باید همینطور باشد که دادگاه اختیار داشته باشد که متناسب جرم مجازات معین کند اینهم در همان روال است و مخصوصاً اگر توجه فرموده باشید در ماده نوشته شده است که دادگاه میتواند یعنی اگر مقتضی دید و باز نوشته شده است که دادگاه میتواند مرتکب را از یکماه تا ششماه به محرومیت از شغل و حرفه محکوم نماید. این در چه صورتی است؟ در صورتی است که البته دادگاه به بیند جرم تکرار شده است و این شخص هنوز دست برنداشته است باین جهت در این مورد میتواند این شخص را از شغل و حرفه هم که داشته محروم کند تا دیگر باین حرکات خودش ادامه ندهد و ترک کند عمل نامشروع خودش را پس عالی الاصل باید این اختیار بداد گاه داده شود که او بتواند کیفر بدهد و اگر هم مقتضی دید در موارد تکرار جرم او را از شغل و حرفه هم ممنوع و محروم کند (صحیح است)

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده با ماده موافقم فقط يك موضوع را خواستم تذکر بدهم با آقای سزوار از مخبر کمیسیون دادگستری بنده زائد بر آنچه ایشان فرمودند خواستم عرض کنم که ما در احکام شرعیه خاطرمان هست که جهل با احکام شرعی مسموع نیست بعد از آنکه شما اینجا در مجلس گفتید روزنامه ها نوشتند و دانست که قانون احتکار و جلوگیری از آن آمده است بمجلس و گذشت از مجلس و تصویب شد در جراند هم آگاهی شد بتمام کسبه و تجار لازم است که عامه مردم از قانون اطلاع پیدا کنند و واجب است که بدانند و اطلاع پیدا کنند، دستگیر نمیدانم مسموع نیست که نمی دانستم قبول نیست باید بفهمند که اگر کسی احتکار کرد در چه اول اینقدر مجازات میشود در دفعه دوم شدیدتر در دفعه سوم مجازات اشده را خواهد دید (صحیح است) شما که از شرایع اسلام خبر دارید و میدانید يك کسی نباید جسارت بکند و قانون را زیر پا بگذارد معذک اگر کسی آمد و به

قانون جسارت کرد و قانون را خواست پایمال کند و احترام قانون را از بین ببرد و بمردم آزار و صدمه و تضییق وارد آورد و اگر بتواند جنس را گرانتر بفروشد و احتکار کند باید شدیداً مجازات بشود در شرع اسلام هم هست (صحیح است) تا از راه کج استفاده نکنند و اخلاقشان منحرف نشود پس در اینجا آقایان باید آن شعر سعدی را همیشه در مد نظر داشته باشید: ترحم بر پلنگ تیز دندان آقا بروید در بازار سو به بینید چه خبر است. اگر ما اولاً گفتیم دولت و محکمه حق دارد که کالای او را ضبط کند و بعد او را حبس کند و بعد او را از حرفه اش ممنوع کند این اشکالی ندارد چرا؟ برای اینکه وقتی که در روزنامه ها نوشته شد و آگاهی شد همه مردم مطلع شدند در دفعه اول بهش گفتند و در دفعه دوم گفتند و اثر نکرد دست از اینکار برنداشت باید مجازات اشده را در مورد او منظور کرد و نباید دیگر دست او باز باشد باید حبس بشود و از آن کار هم محروم شود پس آقا ما وقتی که میخواهیم از احتکار جلوگیری کنیم قطع نظر از اینکار باید مردم را هم عادت بقانون بدهیم که مردم بدانند مملکت دارای قانون است مردم باید دارای اخلاق حسنه باشند مطیع قانون باشند عادت بقانون پیدا کنند عادت پیدا کنند و بدانند که مملکت دارای قانون است دارای انتظامات است و اگر بنا باشد همه جا رحم و شفقت جلوی چشم ما را بگیرد ما يك قدم هم نمیتوانیم برای مملکت برداریم این اولاً و ثانیاً اینکه موقع ما موقع فوق العاده است و در مواقع فوق العاده باید دست بدست هم بدهیم و برادری و مواسات را حفظ کنیم مردم را از فقر نجات بدهیم بی چیزی را از بین ببریم و مردم را از مضیقه نجات بدهیم و بجز اجرای این قانون هم چاره نداریم تا مردم را از این اوضاع مفشوش و غیر مترقب و فقر نجات بدهیم (صحیح است).

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - بنده موقعی را که اجازه خواستم بعد از بیانات آقای طباطبائی بود دیگر با مذاکرات و اظهارات

آقای وزیر دادگستری موقع برای عرایض بنده باقی نیست رئیس - آقای بهبهانی

بهبهانی - اینجا در قانون نوشته شده است دفعه اول بکیفر نقدی و در صورت تکرار مرتکب بحبس تأدیبی از یکماه تا سه ماه و بکیفر نقدی معادل سه برابر کالائی که گران فروخته محکوم میشود و بعلاوه دادگاه می تواند مرتکب را بمحرومیت از شغل خود از یکماه تا ششماه محکوم نماید. این مجازات در صورت تکرار معلوم نیست که مقصودش چیست اگر مقصود این است که در دفعه دوم که تکرار کرد این مجازاتها در باره او اعمال میشود که این خیلی زیاد است و بعلاوه معلوم نشده است که در دفعه سوم و چهارم چه باید کرد و اگر مراد این است که در این مجازاتها بحاکم اختیار داده میشود که تقسیم کند یعنی همانطور که فرمودید در مورد تکرار مرتبه اول يك مقداری از این جریمه را بر او حمل میکنند یا در موقع دوم چقدر حمل میکنند و یا در موقع سوم چقدر که این موضوع این جا توضیح نشده است بنابراین بنده تصور میکنم بهتر است در این باب يك توضیحی بدهند که مراد از این جریمه باین زیادتی را که نوشته اند چیست و بالاخره در دفعه اول که تکرار شد آیا همه این جرایم بر او وارد است یا نه؟

وزیر دادگستری - بطوریکه بنده خدمت ایشان هم عرض کردم تکرار اعم است از دفعه دوم یا دهم تمام موارد مکرره تکرار محسوب میشود و اما اینکه فرمودند در دفعه دوم این مجازات زیاد است (یعنی در دفعه اولی که تکرار کرد) و اگر بخواهند همه اینها را اعمال کنند زیاد میشود البته همینطور است بهمین جهت اینجا معین شده که میگوید در صورت تکرار مرتکب از یکماه تا سه ماه و بکیفر نقدی معادل فلان و فلان محکوم میشود و بعلاوه دادگاه می تواند مرتکب را از یکماه تا شش ماه از شغل خود محروم نماید و عرض کردم اینجا این حق بداد گاه داده شده است که مجازات را متناسب با جرمی که مجرم کرده است تعیین نماید وقتی که در قانون مجازات حدافل و اکثر معین میشود این منظور برای این است

تأمین شده است منتهی در این ماده گفته نشده است و اگر موافقت بفرمائید در همان جای خودش یعنی در ماده هفدهم این قانون تصریح شود بهتر است چون ما مخصوصاً در ماده هفدهم تمام این قسمت ها را هم پیش بینی کردیم و مخصوصاً ذکر کردیم که در آئین نامه قیمت و همه چیزش ذکر و تصریح خواهد شد و الا در هر ماده بیائیم و يك چیزی در این قسمت ها اضافه کنیم این از استیل ماده بندی قانون گذاری خارج است و آن روش ازین می رود بنابراین اسلاً با فرمایشی که ایشان فرمودند موافقت حاصل است دولت هم با منظور ایشان موافق است و کاملاً هم صحیح است ولی جایش اینجا نیست. اما شرحیکه راجع بقیمت اجناس وارداتی فرمودند بطوریکه فرمودند این صحیح است و مصلحت هم همین است و این موضوع در نظر گرفته شده است بماده دهم که میرسد ملاحظه خواهید فرمود در آنجا قید شده است که خرید کالاها از کشور های بیگانه طایق مقررات مشمول این ماده نمیشوند یعنی واردات مشمول این قسمت و این ماده نمیشود و این برای همین منظور در ماده دهم تصریح شده و واردات را مشمول ماده دهم ندانسته که مضیقه در پیش نیاید اما موضوع کالائیکه فروشندگان در مغازه ها یا انبار های خود گذاشته اند و آقای روحی توضیح خواستند همینطور که آقای دکتر طاهری هم اظهار فرمودند در ماده اول ذکر شده است آلهائی را که پنهان میکنند جزو احتکار محسوب است ولی آنچه که در معرض فروش گذارده میشود اگر خروارها هم باشد اینها جزو احتکار محسوب نمیشود (صحیح است) ممکن است يك کسی يك رزازی ده خروار برنج در دکان یا در انبار خودش گذاشته باشد و هر کسی هم برود ارائه بدهد و بفروشد یا يك دوا فروش مقداری دارو در مغازه و دواخانه خودش دارد برای اینکه بفروشد بودن اینها ولو اینکه هر قدر هم باشد در معرض فروش و برای رفع احتیاجات مردم احتکار محسوب نمیشود. اما راجع بفرمایشی که نماینده محترم آقای طباطبائی فرمودند و آقای مخبر محترم کمیسیون هم جواب دادند بنده خواستم يك چیزی را هم

که دادگاه بتواند مجازات را متناسب با آن جرم و در حدود آن جرم اعمال کند و در دفعه دوم اگر این جرم ارتکاب شد ممکن است محکمه یکماه و نیم حبس معین کند و در دفعه سوم که مرتکب تکرار کرد عمل خودش را دو ماه معین میکند و در دفعه چهارم سه ماه فرسأ معین میکند و در دفعه پنجم اگر مرتکب شد سه ماه معین میکند و علاوه مرتکب را از شغلش هم محروم میکنند پس اینها در جات مختلفی است که دادگاه می تواند اعمال کند برای متخلف در موارد مختلفه جرمش **بهبهائی** - پس حداقل و اکثر را معین کنید .

وزیر دادگستری - حداقل و اکثر را هم معین نموده است در ماده می نویسد از یکماه تا سه ماه علاوه محرومیت از شغل از يك ماه تا شش ماه یعنی دادگاه می تواند بتدریج ارتکاب جرم و در موارد تکرار از یکماه تا سه ماه محکوم کند و اگر در دفعه دوم و سوم و چهارم دید با وجود مجازاتهاییکه داده شده است باز دست بر نمی دارد از این عمل خودش که برخلاف قانون است او را محکوم کند به محرومیت از شغلش پس حد اقل و اکثر معین شده و دادگاه بین حداقل و اکثر را در موارد تکرار جرم میگیرد در این دفعات تا برسد به حد اکثر .

رئیس - آقای مخبر فرمید

مخبر فرمید - عرضی نداشتم

جمعی از نمایندگان - کافی است مذاکرات

رئیس - آقای بهبهائی

بهبهائی - ممکن است در جرم ها و مجازاتها حد اقل و اکثر معین باشد ولی در این قانون موضوع عرض بنده این است که در صورت توضیح نشده است و حداقل و اکثر معین نشده است همینقدر نوشته اند در صورت تکرار مجازاتش این است ولی بالاخره معلوم نیست آنکسی که يك مرتبه تکرار کرد حد اقل مجازاتش چیست و آن کسی که پنج دفعه تکرار کرد حد اکثرش چیست ؟ این را معین نکرده اند و این را فقط بنده تقاضا کردم معین کنند و عبارت هم سلیس نیست و نمیگیرد این را که آقای وزیر دادگستری توضیح فرمودند .

وزیر دادگستری - یکمرتبه دیگر این تبصره خوانده شود (آقای طوسی این قسم خواندند :)

تبصره - ملاک تعیین قیمت مبلغی است که جنس برای صاحب آن تمام شده با سود عادلانه .

وزیر دادگستری - اولاً عرض میکنم راجع باضافه کردن کلمه قیمت در دو جا بنده موافقت کردم که در آن دو جا اضافه و اصلاح بشود و البته اصلاح میشود . ثانیاً راجع به موضوع ماده دهم که بنده اشاره کردم و ایشان فرمودند . بنده البته میدانستم که مقصود این ماده نیست و مقصود ماده دهم است فقط خواستم عرض کنم ملاک ماده دهم است و زمینه است آن ماده برای همیشه چرا ؟ برای اینکه مادر آن جا بوسیله بندی که در آخر ماده دهم گذاشتیم بطور واضح و ظاهر میگوئیم علناً که واردات باید تشویق شود و در تمام مواردیکه کار

مورد ب واردات میشود ~~میشود~~ کار را یعنی مقرراتی را که در ماده دهم نوشته ایم نباید شمول داد بنا بر این در تمام مواد لازم نیست این موضوع تشویق و واردات اضافه شود زیرا این موضوع ارتباط مستقیم با این ماده ندارد که بگوئیم در این جا یعنی در ماده چهارم باید اضافه شود و اینکه پیشنهاد فرمودید که ملاک قیمت را در این جا معین کنیم بنده خیلی میل دارم که معلوم کنیم و موافقت کنیم ولی متأسفانه جایش این جا نیست . علاوه این امری که آقا فرمودند ممکن است تولید اهرکال بکنند اینطور که نوشته شده است يك قدری مسئله را نظری میکنند يك کسی فرسأ میزان تمام شدن جنس را در نظر میگیرد يك کس دیگر ممکن است چیز دیگر را در نظر بگیرد و بهمین جهت هم واردی را که راجع به تعیین قیمت در این قانون ذکر شده است همه را جمع کردیم و در ماده ۱۷ گذاشتیم که کلیه این موضوع در آنجا سنجیده شود زیرا هر ملاکی که نسبت به وضعیت همان موضوع است چون ممکن است راجع بدارو يك ملاک باشد برای گندم يك ملاک باشد برای برنج يك ملاک باشد برای چیز دیگر يك ملاک باشد همه اینها آنجا سنجیده شود و هر چه باید ذکر شود تفصیلاً و مشروحاً ذکر شود اما اگر باختصار مادر این جا بگذاریم بنده تصور میکنم

يك زحمتی پیش بیاید برای مردم و هم برای دولت چون گناک است باین جهت اگر موافقت بفرمائید که در آنجا باشد گمان میکنم بهتر است .

دکتر طاهری - مقصود بنده تأمین این منظور است مسترد میکنم .

پیشنهاد آقای دهستانی :

پیشنهاد میکنم ماده ۴ بقرار زیر اصلاح شود :

ماده ۴ - دولت هر وقت مقتضی بداند می تواند قیمت عادلانه هر کالائی را معین و اعلان نماید الخ .

وزیر دادگستری - يك مرتبه دیگر خوانده شود

(بشرح فوق خوانده شد)

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - پیشنهاد بنده با اصل ماده هیچ فرقی ندارد فقط يك کلمه اضافه شده است و البته نظر دولت هم غیر از این نیست که عادلانه بخرد بنا بر این در ماده باید قید شود که قیمت عادلانه .

مخبر - البته این تعیین قیمت که از طرف دولت میشود طبق ماده هفده يك آئین نامه و مقرراتی دارد که باید در آنجا معین شود و حالا ممکن است يك وضعیت پیدا شود که در عمل ممکن است ما دچار اشکال بشویم . اگر قیمت عادلانه بنویسیم ممکن است در یکروز يك جنسی صبح يك قیمتی داشته باشد عصر يك قیمت شب يك قیمت بنائاً علیهذا دولت وقتیکه تعیین نرخ میکند با نظر يك اشخاص بسیاری تعیین قیمت خواهد کرد و طبق آئین نامه که بنظر کمیسیون دادگستری باشد نرخ تعیین میشود بنا بر این هیچ اشکالی ندارد .

دهستانی - بنده استرداد کردم .

رئیس - رأی میگیریم بماده چهارم با اصلاحی که شده است (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده پنج .

مادام پنجم - هر کس کالا های مورد احتیاج عموم را که مطابق ماده دوم غیر ضروری اعلان شود برای جلوگیری از فروش پنهان نماید علاوه بر ضبط عین کالا بکیفر نقدی معادل يك برابر قیمت کالای مزبور محکوم میگردد .

و در صورت تکرار علاوه بر ضبط عین مال مرتکب بکیفر نقدی معادل دو برابر قیمت کالا و حبس تأدیبی از دو تا شش ماه محکوم میگردد.

رئیس - آقای طباطبائی :

طباطبائی - بنده پیشنهاد دارم.

رئیس - آقای طهرانچی :

طهرانچی - بنده فقط خواستم آقای وزیر دادگستری توضیحی بفرمایند که مقصود از پنهان کردن چیست آیا ارباب کردن هم پنهان کردن است؟ چون تجار طبیعتاً ارباب دارند و جنس خودشانرا نمیتوانند در حجره شان نگاه دارند یا داروخانه ممکن است دواي خودش را با اندازه مایحتاج بگذارد در قفسه ها و باقی آنرا در ارباب بگذارد و همه تجار اربابهایی برای این کار دارند که اجناسشان را در آنجا میگذارند و این امتناع از فروش بدست خوبست آقای وزیر دادگستری توضیح بفرمایند که این قسمت مشمول پنهان کردن نباشد و از این حیث اسباب زحمت مردم فراهم نشود.

وزیر دادگستری - در این باب همین حالا بنده در جواب آقای روحی عرض کردم که مقصود چیست. اگر اجناس را در معرض فروش بگذارند ولو اینکه در اربابش هم باشد پنهان نمیشود پنهان وقتی است که طوری بکند که از فروش جاو گیری کند یعنی جنس داشته باشد ولی خریدار که آمد بخرد بگوید ندارم اما اگر گفت دارم البته این پنهان کردن بدست.

رئیس - پیشنهاد آقای طباطبائی.

پیشنهاد میکنم ماده پنج حذف شود.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - توضیح این پیشنهاد همان است که در جلسه گذشته عرض کردم که دخالت دولت را در اجناس غیر ضروری لازم نمیدانم. بنده خیال میکنم که در اجناس ضروری و مورد احتیاج عامه همینقدر دولت این عمل را بکند و یک آزمایشی بکند آنوقت اگر لازم شد در غیر ضروری هم این کار را بکند این است که بنده پیشنهاد کردم این ماده حذف شود.

نصرت - دولت برای کالاهائی که زاید بر مصرف تشخیص دهد میتواند اجازه صدور دهد.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - البته اصولاً بنده با صادر کردن اجناس بطور کلی مخالف هستم و نباید صادر کرد و در ماده اول که در واقع در کلیات صحبت میشود بنده عرض کردم که باید طوری کرد و دولت باید اهتمام کند که اصلاً جنس از ایران خارج نشود و هم باید تسهیلاتی فراهم کرد که به تجار کمک بکنند برای وارد کردن اجناس ولی عرض کردم اگر بخواهیم واقعا این منظور تأمین بشود با این لایحه و این مواد منظور بعمل نخواهد آمد راه زیاد دارد و باید دولت راههایی را بگیرد که با آن راهها بتوانیم عمل کنیم و از جمله توجه بمسئله ارز و لیره است بنده در روزنامه ها دیدم که یک توضیحاتی راجع باین قسمت از طرف وزارت دارائی داده شده بود مخصوصاً آن قسمتی که راجع به لیره بود بنده که نفهمیدم خیلی هم دقت کردم شاید اهل تجارت نیستم نفهمیدم که این چه منطقی است و از کجا آورده اند از ارباب اطلاع هم پرسیدم آنها هم مثل من مهتوت بودند که این چه جور استدلالی است که چون ما تمهید داریم لیره بدهیم بخارج پس باید لیره را گران بخریم بنده عقلم قد نداد یعنی ما صد و چهل میلیون ریال بدهیم یک میلیون لیره را بگیریم برای احتیاجاتی که لازم داریم فرضاً اگر نود میلیون بدهیم همان لیره را بگیریم آنوقت چقدر ضرر ما تمام میشود؟ (حزه تاش - ماده شش مطرح است) ملاحظه کنید آقای راجع بصورت اجناس چون موضوع این است که جنس صادر بشود یا نشود. این هماده شش است حالا طرز جلوگیری از اینکه جنس از ایران بخارج ببرند یا ببرند چه طور است این عرض بنده است مقصود این بود که این ماده این منظور را تأمین نمیکند و اما مجازات با توضیحی که فرمودند که نوشته شده است از سه ماه تا شش ماه و از سه تا ده سال روشن شد مطلب که نظر این است که متناسب جرم و به تناسب تکرار جرم حبس معین کنیم خوب این متناسب و این حد اقل و اکثر را چرا

در نقدی نگرفتند آقا یک کسی که یک مرتبه جرم کرد از شش پنج برابر نقد میگیرند اما سه دفعه یا پنج دفعه هم که تکرار کرد باز هم پنج برابر میگیرند این راهم در شش یک تدریجی و یک حد اقل و اکثری قائل بشوید نوشته شود مثلاً کیفر نقدی معادل دو تا پنج برابر یعنی کسی که یک مالی را خارج کرد ده تومان مثلاً اگر تکرار کرد دو مرتبه تکرار کرد دو برابر جرمه نقدی گرفته شود و اگر چهار یا پنج مرتبه تکرار کرد حداکثر و این دو سطر آخر که بعقیده بنده آقا دیگر چیز عجیبی است یک کسی آمده آنها با این مأمورین بر تقوی و مورد اطمینانی که داریم جنسی خارج کرده میبریم پای اندام!! آقا حبس ابد و حبس مجرد حبس ده سال آخر باید گفت یا چوب نخورده اید یا حساب سرتان نمیشود ده سال آدم را ببرند حبس مجرد بکنند کافی بدست که چکار کرده یک جنسی را خارج کرده ده سال حبس کردید و پنج برابر هم جرمه گرفتند از شش دیگر اقدام چیست؟! وزیر دادگستری - در موضوع لیره که آقای نماینده محترم میل داشتند ضمیمه این ماده اش بکنند بعقیده بنده چون در کمیسیون هائی که در مجلس شد و مذاکرائی پیش آمد تصور میکنم مطلب خیلی روشن شده است و روشن هم خواهد شد بنده لازم نمیدانم که در اینجا عرضی بکنم.

اما راجع بخروج کالا این مطلب در کمیسیون بحث شد دولت هم نظر داشت باین نکته که حتی المقدور آنچه برای کشور لازم است نگذارد خارج شود و نتوانند مردم ببرند و خارج کنند مبادا کشور در منطقه بیفتد خوب راههای مختلف دارد و البته باید جلوگیری بشود یکی از آن راهها هم همین قانون است که بتوان تشخیص را که برخلاف قانون بخواهند اجناس را از مملکت خارج کنند جلوگیری و مجازات کنند. راجع بمجازات در قسمت حبس و اینها که آقابان موافق شدند. در قسمت نقدی که فرمودند چرا برای نقدی ترتیب تدریجی قائل نشدیم ملاحظه بفرمائید در ماده نوشته شده است متخلف برای دفعه اول علاوه بر ضبط عین مال

بجس تأدیبی از یکسال تا سه سال و یکسفر نقدی معادل دو برابر قیمت مالی که صادر نموده است محکوم خواهد شد. در آخر ماده است که میگوید در صورت تکرار برای دفعه دوم علاوه بر ضبط عین مال مرتکب بجس مجرد از سه تا ده سال و پرداخت کیفر نقدی معادل پنج برابر قیمت مالی که صادر نموده است محکوم خواهد شد برای دفعه سوم علاوه بر ضبط عین مال مرتکب بجس ابد یا اعدام محکوم خواهد شد. تدریج در این عمل داده شده است دفعه دوم ضبط مال و کیفر نقدی و جس مجرد معلوم شده است و در دفعه سوم دیگر کیفر نقدی ذکر نشده است فقط ضبط مال و جس ابد یا اعدام است و چون از برای دفعه اول و دوم معین شده برای دفعه سوم دیگر لازم ندارد و احتیاجی ندارد که از سه تا پنج برابر معین کنیم و تکلیفش در قانون ذکر شده است و لازم ندارد و اینکه فرمودند اینقدر مجازات بس است برای محکوم خوب محکومی که میخواهد اسباب زحمت و مضیقه برای یک جامعه فراهم کند باید اکتفا کرد باینکه آقای نماینده محترم میفرمایند چرا مجازات سخت برای او معین میکنید ملاحظه بفرمائید خروج کالا از کشور چقدر اهمیت دارد البته اهمیت آن خیلی بیش از احتکار در داخله کشور است اگر کالائی در داخله کشور احتکار شود ممکن است زود بدست بیاید و لسی وقتی که این کالا را از مملکت خارج کرد و از دسترس کشور خارج کرد مردم دیگر دسترس بآن ندارند و بنظر بنده این يك خبیاتی است که بکشور و جامعه میشود که آن شخص میخواهد يك استفاده از عمل نامشروع خودش بکند.

رئیس - آقای اراقی.

نراقی - بنده در مورد ماده ششم تقاضا کردم عریضی بکنم چون بنظر بنده مهمترین مواد این قانون همین ماده ششم است و سایر مواد اینقدرها ضرری بکشور وارد نمیکند بالاخره جنس در خود مملکت است و ممکن است از او بگیرند و بین مردم بخش شود اما این ماده تکلیف آن اشخاصی را معین میکند که جنس از مملکت صادر میکنند و دیگر ما دسترسی بآن اجناس نداریم و مطابق این ماده پیش بینی

شده است که آن اشخاص را باید شدیداً مجازات کرد پس باید باین ماده بیشتر توجه کرد. بنده تصور میکنم قسمت اعظم گرانسی اجناس و کمیابی و صدور آن از کشور یعنی بیش از پنجاه درصد این قسمت را خود دولت فراهم کرده است و دولت در این قسمت مقدم بوده است و مسبب بوده است برای این اختلاف نرخ که در داخله کشور و خارج کشور ایجاد کرده است نرخ فرمایشی و مصنوعی برای اجناس و کالاها که در داخله کشور ایجاد شد مسبب صدور جنس از کشور شد و الا چرا پارسال گندم و این چیزها از ایران به بین النهرین صادر نمیشد؟ چرا پارسال تیغ ژیلت و اشیاء تجملی از ایران به بین النهرین و جاهای دیگر صادر نمیشد امسال صرف میکنند که این اجناس را صادر بکنند و بخارج ببرند. قبل از اینکه دولت این نرخ فرمایشی را وضع کند در صفحات غرب گندم خرواری چهل تومان پنجاه تومان بود و برای اینکه يك خروار گندم برود به بین النهرین شش دینار یا هفت دینار عراقی باید سرف شود که بخورد و ببرند ولی امروز با نرخ ۱۹۲ دینار مصنوعی با سه دینار میشود يك خروار گندم صادر کرد و دولت تا اینطور میکند و تا اجناس ترقی نکند ممکن نیست که موفق شود دولت از صدور اجناس و قاچاق جلوگیری کند در مملکت امریکا که از ما هزاران مرتبه قویتر و نیرومندتر و متمدن تر هستند نتوانستند جلوی قاچاق را بگیرند جلوی قاچاق را ما چطور میتوانیم بگیریم - باید موجب و مسببش را از بین برد یعنی اختلاف نرخ را باید موقوف کرد که صرف نکنند جنس از مملکت بخارج رود در بین النهرین پول کاغذی دینار و لیره زیاد شده و قوه خریدش در آنجا کم است بعکس ما قیمتش را در ایران بالا بردیم و پول خودمان را شکستیم و قوه خریدش را کم کردیم بنا بر این وسیله ایجاد کردیم که صرف میکنند اشیاء موجود در کشور از قبیل ذارو و اجناس خارجی و خواربار را بخرند و صادر کنند زوار با خودشان يك مقدار زیادی بردند و قاچاقچیها هم يك قسمتی را بردند و باقی را هم خواهند برد پس مسبب این موضوع قاچاق خود دولت

است و تا آن نرخ مصنوعی و فرمایشی که برای ارز معین کرده اند از بین نرود محال است بشود از صدور کالا بطور قاچاق جلوگیری کرد و تا این وضعیت برقرار است همان قاچاق و همان گرانی برقرار خواهد بود.

وزیر دادگستری - بنده گمان نمیکنم محتاج باشد باینکه بنده دیگر توضیح بدهم برای این که موضوع ارز يك چیزی است که تحت مطالعه است و دولت هر اقدامی را که لازم و مقتضی بداند بعمل خواهد آورد و الا آن هم مشغول مطالعه است و مجلس شورای ملی هم دخالت دارد و آقای اراقی هم اطلاع دارند که يك عده کثیری از اهل اطلاع و متخصصین از خارج و آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی مشغول مطالعه هستند و هر طور مصلحت باشد اقدام میکنند.

رئیس - آقای اراقی.

نراقی - آقای وزیر دارائی که عقیده همرا تخطئه کردند و همه را مغرض و ساده لوح فرض کردند بنده امیدوارم من ساده لوح و مغرض هستم رجال مملکت هم ساده لوح هستند فقط و تنها ایشان عاقل و عالم هستند چیز غریبی است؟

رئیس - آقای مهندس.

مهندس - راجع بموضوع قاچاق و صدور کالای از کشور بنظر بنده هم مطلبی رسید که عرض کنم بنده از صدور کالا و تفاوت قیمت ارز و اینها که فرمودند دیگر عرض نمیکنم و آن را بنده نمیدانم ولی این را بنده میدانم که يك قسمتهائی در داخله کشور پیش آمد که مسبب این عملیات شد. مثال بنده میزنم چهارم فارس و اسطهبانات فارس آذوقه اش از فسا و داراب تأمین میشود امسال در تمام این چهار محل غله فراهم شد اجناسش فراهم شد ولی بار شیراز کردند و بردند شیراز حالا در آنجاها ارزاق ندارند باین کیفیت حالا هم منتظرند که سال دیگر هم اول سال بیاورند مردم غلهشان را تحویل بدهند خیر این کار را نمیکنند و پنهنان خواهند کرد نفی اطمینان وقتی شد بد است حسن تفاهم باید ایجاد کرد بنده وقتی که مطمئن نیستم و می بینم امسال جنس مرا گرفته اند و فریادرسی نداریم بهر وسیله باشد پنهنان خواهم کرد فرماندار فسا

حالا اعلان کرده است برای آذوقه شهر فسا و هیچ بخرج کسی نرفت و کسی جواب نمیدهد در چهارم هر چه داد میزنند که همان مختصر جنس خودمان را به ما پس بدهید کسی پس نمیدهد حالا سال دیگر چطور منتظرند که بنده جنس خودم را بیاورم و مال عائله خودم را بدهم بایستی کاری کرد که حسن تفاهم ایجاد شود باید اولاً قیمت جنس را عادلانه معین کنند و ثانیاً جنس هر محلی را از آن محل بمعجل دیگر نبرند با این ترتیب ممکن است نتیجه بگیرند و الا باز هم عملی نخواهد شد.

وزیر دادگستری - فرمایشی که آقای نماینده محترم فرمودند صحیح است در هر کاری باید حسن تفاهم باشد اگر نباشد نتیجه گرفته نمیشود اقداماتی که باید برای فارس بعمل بیاید سابقاً عرض کردم بعمل آمده است و باز هم اقدام خواهد شد حتی بریروز که آقای نماینده فارس باینده صحبت کردند عرض کردم یادداشت مرحمت بفرمائید بنده مطالبی که لازم است با رفقا مذاکره میکنم و اقدامی که لازم است بعمل می آوریم و حالا هم منتظریم که ایشان یادداشت هایشان را التفات بفرمائید و اقدام کنیم و اگر سوء تفاهمی هم در کار بود البته کاری می کنیم که آن سوء تفاهم را تبدیل به حسن تفاهم کنیم ولی این مطلب که فرمودند مربوط باین ماده نیست اینجا صحبت سر این است که باید جلوگیری کرد از صادر کردن کالاهائی که مورد احتیاج عموم است و باید بمعرض فروش عامه گذارده شود و اگر يك سوء تفاهمی که پیش يك مأمور و يك ناحیه پیدا شده است آنرا مالک قرار دهیم برای آنکه يك موجبی برای مردم فراهم شود و بهانه پیدا شود که اجناس خودشان را پنهنان کنند تصدیق میفرمائید که این برخلاف منظوری است که از این قانون آقایان دارند ما باید راه پنهنان کردن را در هر صورت به بندیم و منظور کلی از این قانون این است و يك وقایع جزئی که در يك جائی پیش آمده است این دلیل نمیشود که يك امر کلی که لازم است ما نقض کنیم.

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده يك پیشنهادی عرض میکنم که آقای وزیر

داد گستری توجه بفرمایند. صحبت از صدور خواربار واقفام دامها است در اقسام دامها گفته اند دام زنده را جلو میگیرند ولی این دامهایی را که میکشند و توی کامیونها می اندازند و میبرند فکراینها را هم بکنند که تقریباً در طرف مازندران و غرب این ترتیب واقع میشود این است که بنده یک پیشنهادی تقدیم کرده ام که اقسام دامهای زنده و کشته را شامل شود. یکی هم راجع به آن قسمت که نوشته است حبس دائم یا اعدام با اعدام نمیرسد خیال نکنید دزدی هم میکنند و مجازات بر میگردد بخصوص مختاری هم رئیسش باشد قانون را همیشه مینویسند بعضی از موادش را که برای وحشت انداختن است ولی همچو کسی انشاء الله پیدا نخواهد شد.

وزیر دادگستری - بایست نهاد آقای نماینده محترم بنده موافقم راجع به زنده و کشته.

رئیس - آقای اوحدی.

اوحدی - عرض میکنم خیلی مختصر بشرط توجه. ایجاد این لایحه در این مورد از نقطه نظر وضعیت دنیا که ایران هم جزء آن است همانطور که دنیا در آتش این جنک و انقلاب میسوزد ایران هم نسبت به سهم خودش دارد میسوزد و همانطور که در دنیا خواربار بآن سختی و صعوبت است ایران هم بر اثر همان قسمت گرفتار این بلاها است بنابراین مربوط به دولت نیست و دولت قاچاقچی درست نکرده و نخواهد کرد. این ماده ۶ مربوط به قسمت قاچاق است این لایحه سه قسمت دارد یکی احتکاري که گران فروشی یکی قاچاق گری. این ماده مربوط بقاچاق گری این لایحه است بنده هیچ نمیگویم که اعدام با حبس دائم برای يك نفر قاچاقچی با شرحی که در این جا نوشته شده زائد است. بنده میخواهم بگویم که در مرتبه اول باید اعدام شود (چند نفر از نمایندگان - باریک الله) - نگذارید اصلاً به مرتبه دوم برسند (همه نمایندگان) آقای رئیس بزرگ بزرگ راحت بشوند ساکت بشوند (زنگ رئیس) عرض کنم که در يك چنین موقعی اگر بکنند قاچاقچی مثلاً دواهای کرمانشاه آنها را دواهای بروجد آقا قاچاق بکنند و بر ديك قسمت دیگر بفرود آتوقت يك عده زیادی مریض

و بکارش نکنید مجردش نکنید. خیلی خوب آمدیم سر قسمت دیگر. وقت ضیق است بماند برای بعد.

وزیر دادگستری - راجع به تکرار در ماده ۱۰ تبصره هست که معین شده است و تکرار توضیح داده شده است و مقصود ایشان تأمین شده اما راجع به حبس اینجا ذکر شده است حبس مجرد حبس مجرد که جزء خلاف نمی آید جزء تأدیبی نمی آید این جا مینویسد حبس مجرد از دو سال تا پنجسال و در جای دیگر هم مینویسد حبس مجرد از سه سال تا ده سال و با این ترتیب منظور ایشان معلوم میشود.

[۴ - موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه]

جمعی از نمایندگان - ختم جلسه.

بعضی از نمایندگان - این ماده تمام شود بعد.

رئیس - دوازده نفر از آقایان پیشنهاد داده اند و هر کدام میخواهند توضیح بدهند و عده از آقایان هم پیشنهاد ختم جلسه کرده اند و با این ترتیب این ماده میماند برای جلسه بعد. اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده روز یکشنبه، دهم اسفند سه ساعت پیش از ظهر دستور بقیه همین لایحه

(جلسه یکساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

نسخ قانون راجع بر ریاست عالیة كل قوای دفاعیه و تأمینیه مملکتی

ماده یگانہ - ماده واحده مصوب ۲۵ دلو ۱۳۰۳ راجع بر ریاست عالیہ كل قوای دفاعیه و تأمینیه مملکتی نسخ و

الغاء میشود .

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هفتم اسفند ماه یکهزار و پیدصد و بیست بتصویب مجلس شورای

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

ملی رسید .